

Kohtute seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus (kohtute haldamise tõhustamine)

§ 1. Kohtute seaduse muutmise

Kohtute seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 9 lõike 3 teises lauses asendatakse tekstiosa „määrab valdkonna eest vastutav minister“ tekstiosaga „kehtestab kohtute haldus- ja arendusnõukogu“;

2) paragrahvi 9 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Maakohtu struktuuri ja kohtuteenistujate koosseisu kinnitab kohtu esimees.“;

3) paragrahvi 10 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Maakohtu tööpiirkonna kehtestab kohtute haldus- ja arendusnõukogu.“;

4) paragrahvi 11 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Maakohtu kohtunike arvu kehtestab kohtute haldus- ja arendusnõukogu, kuulanud ära maakohtu esimehe ja selle ringkonnakohtu esimehe arvamuse, kelle tööpiirkonda kohus kuulub.“;

5) paragrahvi 12 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Maakohtu esimees nimetatakse esimese ja teise astme kohtunike seast seitsmeks aastaks. Kohtu esimehe nimetab kohtute haldus- ja arendusnõukogu, kuulanud ära selle kohtu üldkogu arvamuse, mille esimeheks kohtunik nimetatakse. Kohtu esimehe konkursi korraldamiseks moodustab kohtute haldus- ja arendusnõukogu konkursikomisjoni. Kohtu esimehele esitatavad täpsemad nõuded ja konkursi korraldamise korra kehtestab kohtute haldus- ja arendusnõukogu.“;

6) paragrahvi 12 lõike 2 esimesest lausest jäetakse välja sõnad „oma pädevuse piires“;

7) paragrahvi 12 lõiget 3 täiendatakse punktiga 1¹ järgmises sõnastuses:

„1¹) korraldab kohtuasutuse haldamist koostöös Kohtuhaldusteenistusega ulatuses, mis ei ole Kohtuhaldusteenistuse pädevuses;“;

8) paragrahvi 12 lõike 3 punktis 2 asendatakse sõna „kohtudirektori“ sõnadega „Kohtuhaldusteenistuse direktori“;

9) paragrahvi 12 lõiget 4, 5 ja lõike 12 teises lauses, § 24 lõike 4 sissejuhatavas lauseosas ja lõikes 5, § 36 punktis 2, § 45 lõikes 2 ja § 57 lõikes 1 asendatakse tekstiosa „valdkonna eest vastutav minister“ tekstiosaga „kohtute haldus- ja arendusnõukogu“ vastavas käändes;

10) paragrahvi 14 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Maakohtu rahvakohtunike arvu määrab kohtute haldus- ja arendusnõukogu, kuulanud ära maakohtu üldkogu arvamuse.“;

11) paragrahvi 15 lõikes 4, § 16 lõikes 4 ja § 16¹ lõikes 3 asendatakse sõna „kohtudirektor“ sõnadega „kohtu esimees“ vastavas käändes;

12) paragrahvi 18 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Kohtumajad asuvad halduskohtu tööpiirkonnas, mille kehtestab kohtute haldus- ja arendusnõukogu. Kohtumajade täpsed asukohad kehtestab kohtute haldus- ja arendusnõukogu. Iga kohtumaja asukoht on ka halduskohtu asukoht.“;

13) paragrahvi 18 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Halduskohtu struktuuri ja kohtuteenistujate koosseisu kinnitab kohtu esimees.“;

14) paragrahvi 19 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Halduskohtu kohtunike arvu kehtestab kohtute haldus- ja arendusnõukogu, kuulanud ära halduskohtu esimehe ja selle ringkonnakohtu esimehe arvamuse, kelle tööpiirkonda kohus kuulub.“;

15) paragrahvi 22 lõikes 6 asendatakse tekstiosa „määrab valdkonna eest vastutav minister“ tekstiosaga „kehtestab kohtute haldus- ja arendusnõukogu“;

16) paragrahvi 22 lõige 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(7) Ringkonnakohtu struktuuri ja kohtuteenistujate koosseisu kinnitab kohtu esimees.“;

17) paragrahvi 23 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Ringkonnakohtu kohtunike arvu kehtestab kohtute haldus- ja arendusnõukogu, kuulanud ära ringkonnakohtu esimehe arvamuse.“;

18) paragrahvi 30 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Riigikohtu esimees võib üldkogule kutsuda ka teisi isikuid, kellele üldkogu võib anda sõnaõiguse.“;

19) paragrahvi 34 lõikes 2, § 69 lõikes 2 ja §-s 124 asendatakse tekstiosa „Justiitsministeerium“ tekstiosaga „Justiits- ja Digiministeerium“ vastavas käändes;

20) paragrahvi 34 lõikes 3, § 37 lõikes 4¹ ja § 99¹ lõike 2 esimeses lauses asendatakse tekstiosa „kohtute haldamise nõukoda“ tekstiosaga „kohtute haldus- ja arendusnõukogu“ vastavas käändes;

21) paragrahvi 37 lõiget 1² täiendatakse pärast tekstiosa „kuuel kuul“ tekstiosaga „mitte rohkem kui“;

22) paragrahvi 37 täiendatakse lõikega 1³ järgmises sõnastuses:

(1³) Kohtu esimees võib käskkirjaga vähendada:

- 1) osakonnajuhatajate või kolleegiumi esimeeste töökoormust õigusemõistmisel korralduslike ülesannete täitmiseks vajalikus määras;
- 2) kohtunike töökoormust kohtuhalduse ülesannete täitmise või osaluse tõttu kohtunike omavalitsusorganite või Vabariigi Valimiskomisjoni töös.“;

23) paragrahvi 37 lõike 2 punkt 4¹ tunnistatakse kehtetuks;

24) paragrahvi 37¹ lõiget 1 täiendatakse punktiga 3 järgmises sõnastuses:

„3) muu mõjuva põhjusega, arvestades õigusemõistmise korra kohase toimimise vajadust.“;

25) paragrahvi 37¹ lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

26) paragrahvi 38 lõike 2 teisest lausest jäetakse välja tekstiosa „valdkonna eest vastutav minister või“;

27) paragrahvi 38 lõike 3 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) valib kohtute haldus- ja arendusnõukogu kohtunikest liikmed ja asendusliikmed kooskõlas käesoleva seaduse § 40¹ lõigetega 1–5;“;

28) paragrahv 38³ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 38³. Kohtute haldus- ja arendusnõukogu ülesannete üleandmine Riigikohtu esimehele

Kui kohtute haldus- ja arendusnõukogu ei saa erakorralise või sõjaseisukorra ajal kokku tulla, võib edasilükkamatute vajaduste korral täita kohtute haldus- ja arendusnõukogu ülesandeid Riigikohtu esimees.“;

29) paragrahvi 38⁷ esimeses lauses asendatakse tekstiosa „valdkonna eest vastutav minister“ tekstiosaga „kohtute haldus- ja arendusnõukogu“;

30) paragrahvi 39 lõiked 1–3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Esimese ja teise astme kohtuasutuste haldamist korraldab kohtute haldus- ja arendusnõukogu.

(2) Seaduses sätestatud juhul täidab kohtuhaldusülesandeid Justiits- ja Digiministerium. Valdkonna eest vastutav minister võib oma pädevusse kuuluva kohtuhaldusülesande anda üle kohtute haldus- ja arendusnõukogule.

(3) Valdkonna eest vastutaval ministril ja kohtute haldus- ja arendusnõukogul ei ole käsu- ega distsiplinaarvõimu kohtunike suhtes.“;

31) paragrahv 40 tunnistatakse kehtetuks;

32) seadust täiendatakse §-ga 40¹ järgmises sõnastuses:

„§ 40¹. Kohtute haldus- ja arendusnõukogu koosseis ja töökorraldus

(1) Kohtute haldus- ja arendusnõukokku (edaspidi nõukogu) kuuluvad:

- 1) Riigikohtu esimees;
- 2) kaks ringkonnakohtunikku;
- 3) kolm esimese astme kohtunikku;
- 4) üks Riigikogu liige;
- 5) kaks mittekohtunikust liiget.

(2) Nõukogu kohtunikest liikmed, välja arvatud Riigikohtu esimehe, valib kohtunike täiskogu kolmeks aastaks. Üks esimese astme kohtunikest peab olema tsiviilvaldkonna maakohtunik, üks süüteovaldkonna maakohtunik ja üks halduskohtunik. Ühest kohtust ei saa nõukokku kuuluda rohkem kui üks kohtunik. Kohtu esimees ei või nõukokku kuuluda.

(3) Nõukogu kohtunikust liikme volitused lõpevad, kui ta vabastatakse kohtunikuametist või kui ta nimetatakse kohtu esimeheks.

(4) Nõukogu kohtunikust liikme äraolekul asendab teda kohtunike täiskogu valitud asendusliige. Asendamise korral ei pea järgima käesoleva paragrahvi lõike 2 teises ja kolmandas lauses sätestatud nõudeid. Asendamise korra kehtestab nõukogu.

(5) Nõukogu kohtunikest liikmete ja asendusliikmete valimise korra kehtestab kohtunike täiskogu.

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 4 nimetatud nõukogu liikmed nimetatakse nõukogu kohtunikest liikmete lihthäälteenamusega kohtunikest liikmete volituste ajaks. Häälte võrdse jagunemise korral otsustab Riigikohtu esimehe hääl. Nõukogu võib liikme tagasi kutsuda nõukogu koosseisu kahekolmandikulise häälteenamusega.

(7) Esimese ja teise astme kohtute esimehed ning justiits- ja digiminister võivad nõukogu töös osaleda sõnaõigusega.

(8) Nõukogu juhib ja esindab nõukogu esimees, kes on Riigikohtu esimees. Esimehe asendamise kord määratakse kindlaks nõukogu kodukorras.

(9) Nõukogu on otsustusvõimeline, kui kohal on üle poole liikmetest. Nõukogu võtab otsuseid vastu kohalolijate lihthäälteenamusega. Nõukogu täpsem töökorraldus nähakse ette kodukorras, mille nõukogu kinnitab oma koosseisu kahekolmandikulise häälteenamusega.

(10) Nõukogu vähendab oma kohtunikust liikme töökoormust, välja arvatud Riigikohtu esimehe töökoormust, õigusemõistmisel nõukogu liikme kohustuste täitmiseks vajalikus määras. Nõukogu liikmele hüvitatakse nõukogu töös osalemiseks vajalikud kulud.

(11) Nõukogu tegevuseks vajalikud rahalised vahendid nähakse ette Kohtuhaldusteenistuse eelarves.“;

33) paragrahv 41 tunnistatakse kehtetuks;

34) seadust täiendatakse §-ga 41¹ järgmises sõnastuses:

„§ 41¹. Kohtute haldus- ja arendusnõukogu pädevus

(1) Kohtute haldus- ja arendusnõukogu:

- 1) suunab ja koordineerib kohtuasutuste haldamist ja arendamist;
- 2) kinnitab esimese ja teise astme kohtute arengueesmärgid ning kontrollib arengueesmärkide saavutamist;
- 3) teeb Justiits- ja Digiministeeriumile ettepanekuid kohtukorraldust, -teenistust ja -menetlusi reguleerivate õigusaktide eelnõude väljatöötamiseks ning annab nende kohta arvamusi;
- 4) kinnitab Kohtuhaldusteenistuse ja kohtu esimeeste koostatud Kohtuhaldusteenistuse eelarve ning selle jaotuse esimese ja teise astme kohtute ning Kohtuhaldusteenistuse vahel;
- 5) korraldab kohtuasutuste eelarvehandite kasutamist ja nende üle arvestuse pidamist;
- 6) kehtestab maakohtute ja halduskohtute tööpiirkonnad;
- 7) kehtestab maakohtute ja halduskohtute kohtumajade täpsed asukohad ning ringkonnakohtute täpsed asukohad;
- 8) kehtestab kohtunike arvu kohtutes;
- 9) nimetab ametisse ja vabastab ametist kohtu esimehe ning teostab tema üle järelevalvet;
- 10) kehtestab Kohtuhaldusteenistuse põhimääruse ja struktuuri;
- 11) nimetab ametisse ja vabastab ametist Kohtuhaldusteenistuse direktori;
- 12) kinnitab kohtute ja Kohtuhaldusteenistuse töökorralduse ja omavahelise koostöö põhimõtted;
- 13) arutab Riigikohtu esimehe Riigikogule esitatavat ülevaadet kohtukorralduse, õigusemõistmise ja seaduste ühetaolise kohaldamise kohta;
- 14) täidab teisi seaduses sätestatud ülesandeid ning arutab ja otsustab muid kohtute haldamise seisukohalt olulisi küsimusi.

(2) Nõukogu võib seaduse või muu õigusaktiga kohtule või kohtu esimehele pandud kohtuhaldusülesande anda üle Kohtuhaldusteenistusele.

(3) Nõukogu võib teha otsuseid ja anda juhiseid. Nõukogu otsused ja juhised ning koosolekute protokollid avaldatakse nõukogu veebilehel.“;

35) seadust täiendatakse §-ga 41² järgmises sõnastuses:

„§ 41². Kohtuhaldusteenistus

(1) Kohtuhaldusteenistus on riigi ametiasutus, kes tagab kohtute ning kohtute haldus- ja arendusnõukogu teenindamise.

(2) Kohtuhaldusteenistus registreeritakse riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklikus registris selle registri põhimääruses sätestatud korras.

(3) Kohtuhaldusteenistust juhib direktor, kelle nimetab ametisse ja vabastab ametist kohtute haldus- ja arendusnõukogu.

(4) Kohtuhaldusteenistuse direktor nimetatakse ametikohale viieks aastaks, kuid mitte rohkem kui kaheks ametiajaks järjest.

(5) Kohtuhaldusteenistuse õigused ja põhifunktsioonid, tema juhtimiskorraldus ning struktuuriüksuste pädevus sätestatakse Kohtuhaldusteenistuse põhimääruses, mille kehtestab kohtute haldus- ja arendusnõukogu.

36) paragrahvi 42 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Esimese ja teise astme kohtu töökorraldus nähakse ette kohtu kodukorras. Kodukorra kehtestab kohtu esimees, kuulates enne ära kohtu üldkogu arvamuse. Maakohtu kinnistusosakonna, registriosakonna ning maa-, haldus- ja ringkonnakohtu kantselei kodukorra kehtestab kohtute haldus- ja arendusnõukogu.“;

37) paragrahvi 42 lõikest 2¹ jäetakse välja tekstiosa „kohtuteenistujate ülesanded,“;

38) paragrahv 43 tunnistatakse kehtetuks;

39) seadust täiendatakse §-ga 43¹ järgmises sõnastuses:

„§ 43¹. Kohtu eelarve

(1) Kohtuhaldusteenistuse eelarve ja Riigikohtu eelarve võetakse vastu riigieelarve seaduses sätestatud korras.

(2) Kohtuhaldusteenistuse eelarve koosneb esimese ja teise astme kohtute ning Kohtuhaldusteenistuse eelarvetest.

(3) Kohtuhaldusteenistuse eelarve eelnõu rahaliste vahendite riigieelarvest taotlemiseks ning riigieelarvega eraldatud vahendite jaotamiseks valmistab ette Kohtuhaldusteenistuse direktor koostöös kohtute esimeestega ning esitab kinnitamiseks kohtute haldus- ja arendusnõukogule.

(4) Eelarveläbirääkimistel Riigikogus esindab esimese ja teise astme kohtuid ning Kohtuhaldusteenistust kohtute haldus- ja arendusnõukogu esimees.

(5) Esimese ja teise astme kohtute ning Kohtuhaldusteenistuse eelarved kinnitab kohtute haldus- ja arendusnõukogu riigieelarve seadusena jõustumisest alates kahe kuu jooksul.

(6) Eelarveaasta jooksul võib kohtute haldus- ja arendusnõukogu esimese ja teise astme kohtute ning Kohtuhaldusteenistuse eelarvekulusid muuta üksnes mõjuval põhjusel, kuulanud ära kohtu esimehe ja Kohtuhaldusteenistuse direktori arvamuse.“;

40) paragrahvi 45 lõiked 2 ja 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Esimese ja teise astme kohtu esimehe kohustuste täitmise üle teostab järelevalvet kohtute haldus- ja arendusnõukogu. Kohtute haldus- ja arendusnõukogu võib nõuda kohtu esimehelt seletusi õigusemõistmise korrakohase toimimise kohta kohtus.

(3) Kohtuteenistujate üle teostab järelevalvet kohtu esimees.“;

41) paragrahv 46 tunnistatakse kehtetuks;

42) paragrahvi 49 lõike 1 teist lauset täiendatakse pärast tekstiosa „sätestatud ülesandeid“ tekstiosaga „, samuti osaleda rahvusvaheliste organisatsioonide töös ning tegeleda õigusloome ja muu loomingulise tegevusega“;

43) paragrahvi 49 lõike 2 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) äriühingu juhatuse või nõukogu liige, välja arvatud kui tegu on tema enda või ühisvarasse kuuluva ainoosaluse või enamusosalusega äriühinguga, ja see tegevus ei kahjusta õigusemõistmist, ega välismaa äriühingu filiaali juhataja;“;

44) paragrahvi 53 lõike 2 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Avaliku konkursi esimese ja teise astme kohtu kohtuniku vaba koha täitmiseks kuulutab välja kohtute haldus- ja arendusnõukogu.“;

45) paragrahvi 55 lõikes 4 asendatakse tekstiosa „kohtute haldamise nõukoja“ tekstiosaga „kohtute haldus- ja arendusnõukogu“;

46) paragrahvi 58⁴ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kohtuniku võib tema soovil ja kohtu esimehe nõusolekul tähtajaliselt üle viia Kohtuhaldusteenistusse, juriidilisele tööle riigi ametiasutuses või avalik-õigusliku ülikooli õigusteaduse õppejõuks. Kohtuniku võib nimetada riigi peaprokuröriks, õiguskantsleriks, riigikontrolöriks või Kohtuhaldusteenistuse direktoriks“;

47) paragrahvi 76 lõikes 8 asendatakse tekstiosa „kooskõlastatult kohtute haldamise nõukojaga valdkonna eest vastutav minister määrusega“ tekstiosaga „kohtute haldus- ja arendusnõukogu“;

48) paragrahvi 85 lõikes 3 ja § 127¹ esimeses lauses asendatakse tekstiosa „valdkonna eest vastutav minister“ tekstiosaga „kohtute haldus- ja arendusnõukogu“;

49) paragrahvi 99¹ lõiked 1 ja 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kohtunik vabastatakse ametist 68-aastaseks saamisel, kui käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud korras ei tõsteta kohtuniku teenistusvanuse ülemmäära.

(2) Riigikohtu üldkogu võib kohtute haldus- ja arendusnõukogu ning kohtuniku nõusolekul ja kohtu esimehe ettepanekul tõsta õigusemõistmise korra kohase toimimise tagamise huvides kohtuniku teenistusvanuse ülemmäära kuni kahe aasta kaupa, kuid mitte rohkem kui kokku neli aastat. Riigikohtu üldkogu otsus võetakse vastu salajasel hääletamisel.“;

50) paragrahvi 99¹ lõiked 3 ja 4 tunnistatakse kehtetuks;

51) paragrahvi 99¹ lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Kohtuniku teenistusvanuse ülemmäära tõstmise korral loetakse kohtunik ametist vabastatuks tõstetud teenistusvanuse ülemmäära saabumisel.“;

52) paragrahvi 112 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

(1) Rahvakohtunikule makstava tasu suuruse ja maksmise korra kehtestab kohtute haldus- ja arendusnõukogu.“;

53) paragrahvi 114¹ tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kohtunikuabide arvu kehtestab kohtute haldus- ja arendusnõukogu, kuulanud ära maakohtu esimehe arvamuse.“;

54) paragrahvi 119 lõike 1 punktid 4 ja 5 tunnistatakse kehtetuks;

55) paragrahvi 122¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kohtunikuabi suhtes võib distsiplinaarmenetluse algatada kohtu esimees.“;

56) paragrahv 125 tunnistatakse kehtetuks;

57) paragrahvi 126 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

58) seadust täiendatakse §-ga 130³ järgmises sõnastuses:

„§ 130³. Kohtute haldus- ja arendusnõukogu moodustamine

(1) Käesoleva seaduse §-s 40¹ sätestatud kohtute haldus- ja arendusnõukogu alustab tööd 2025. aasta 1. juulil.

(2) Enne 2025. aasta 1. juulit kehtestab käesoleva seaduse § 40¹ lõikes 5 sätestatud kohtute haldus- ja arendusnõukogu kohtunikest liikmete ja asendusliikmete valimise korra kohtute haldamise nõukoda.“;

59) seadust täiendatakse §-dega 130⁴ ja 130⁵ järgmises sõnastuses:

„130⁴. Kohtuhaldusteenistuse moodustamine

Käesoleva seaduse §-s 41² sätestatud Kohtuhaldusteenistus alustab tööd 2025. aasta 1. septembril.

§ 130⁵. Kohtuhaldusteenistuse direktori nimetamine

Käesoleva seaduse § 41² lõike 4 alusel nimetatakse Kohtuhaldusteenistuse direktor ametisse hiljemalt 2025. aasta 1. septembriks. Kohtuhaldusteenistuse direktori ametisse nimetamiseni täidavad käesoleva seaduse § 43 lõikes 3 sätestatud Kohtuhaldusteenistuse direktori ülesannet kohtudirektorid.“;

60) seadust täiendatakse §-dega 131⁶ ja 131⁷ järgmises sõnastuses:

„§ 131⁶. Kohtudirektori volituste lõppemine

Enne 2025. aasta 1. septembrit ametisse nimetatud kohtudirektorite volitused kehtivad kuni 2025. aasta 31. augustini.

§ 131⁷. Kohtute haldamise nõukojade volituste lõppemine

Enne 2025. aasta 1. juulit kehtinud kohtute haldamise nõukoja volitused kehtivad kuni 2025. aasta 30. juunini.“.

§ 2. Avaliku teenistuse seaduse muutmine

Avaliku teenistuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 6 lõiget 2 täiendatakse punktiga 7¹ järgmises sõnastuses:
„7¹) Kohtuhaldusteenistus.“;

2) paragrahvi 10 lõike 4 esimest ja teist lauset täiendatakse pärast tekstiosa „kohtutele“ tekstiosaga „, Kohtuhaldusteenistusele“ vastavas käändes;

3) paragrahvi 11 lõike 6 teine ja kolmas lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Vabariigi Presidendi Kantselei, Riigikontrolli, Õiguskantsleri Kantselei, Riigikohtu ja Kohtuhaldusteenistuse teenistuskohdade koosseisu kehtestab ja teenistuskohdade liigituse teenistusgruppideks võib kehtestada vastava ametiasutuse juht. Esimese ja teise astme kohtute teenistuskohdade koosseisude kehtestamise korra, teenistuskohdade klassifikaatori ja teenistuskohdade liigitamise korra võib kehtestada kohtute haldus- ja arendusnõukogu.“;

4) paragrahvi 14 lõike 3 esimene ja teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Riigikogu Kantselei, Vabariigi Presidendi Kantselei, Riigikontrolli, Õiguskantsleri Kantselei, Riigikohtu ja Kohtuhaldusteenistuse ametnike haridusele, töökogemusele, teadmistele ja oskustele esitatavad nõuded, mis on vajalikud teenistusülesannete täitmiseks, kehtestab vastava ametiasutuse juht. Esimese ja teise astme kohtute kohtuteenistujate haridusele, töökogemusele, teadmistele ja oskustele esitatavad nõuded, mis on vajalikud teenistusülesannete täitmiseks, kehtestab kohtute haldus- ja arendusnõukogu.“;

5) paragrahvi 18 lõike 7 esimene ja teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(7) Riigikogu Kantselei, Vabariigi Presidendi Kantselei, Riigikontrolli, Õiguskantsleri Kantselei, Riigikohtu ja Kohtuhaldusteenistuse ametnike värbamise ja valiku korra kehtestab vastava ametiasutuse juht. Esimese ja teise astme kohtute kohtuteenistujate värbamise ja valiku korra võib kehtestada kohtute haldus- ja arendusnõukogu.“;

6) paragrahvi 31 lõike 7 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Esimese ja teise astme kohtute kohtuteenistujate koolituse korra võib kehtestada kohtute haldus- ja arendusnõukogu.“;

7) paragrahvi 63 lõike 2 teine ja kolmas lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Vabariigi Presidendi Kantselei, Riigikontrolli, Õiguskantsleri Kantselei, Riigikohtu ja Kohtuhaldusteenistuse palgajuhendi kehtestab ametiasutuse juht. Esimese ja teise astme kohtute kohtuteenistujate palgajuhendi kehtestab kohtute haldus- ja arendusnõukogu. Kohaliku omavalitsuse üksuse ametiasutuse palgajuhendi kehtestab kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu.“.

§ 3. Halduskohtumenetluse seadustiku muutmine

Halduskohtumenetluse seadustiku § 17 lõike 3 esimeses lauses asendatakse tekstiosa „Justiitsministeerium“ tekstiosaga „kohtute haldus- ja arendusnõukogu“.

§ 4. Kaitseväeteenistuse seaduse muutmine

Kaitseväeteenistuse seaduse § 39 lõike 1 punktis 7 asendatakse tekstiosa „kohtute haldamise nõukoda“ tekstiosaga „kohtute haldus- ja arendusnõukogu“.

§ 5. Kriminaalmenetluse seadustiku muutmine

Kriminaalmenetluse seadustiku § 156² lõiget 2 ja § 165 lõiget 6 täiendatakse pärast tekstiosa „võib määrusega“ tekstiosaga „või kohtute haldus- ja arendusnõukogu maa-, haldus- ja ringkonnakohtu kantselei kodukorraga“.

§ 6. Riigieelarve seaduse muutmine

Riigieelarve seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 2 lõike 2 punktid 1 ja 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) valitsusasutus ja valitsusasutuse hallatav riigiasutus (edaspidi *riigiasutused*);

2) Riigikogu Kantselei, Vabariigi Presidendi Kantselei, Riigikontroll, Õiguskantsleri Kantselei, Riigikohus ning esimese ja teise astme kohtud koos Kohtuhaldusteenistusega (edaspidi *põhiseaduslikud institutsioonid*) ning nende haldusala asutused;“;

2) paragrahvi 26 lõiget 2 täiendatakse pärast tekstiosa „Riigikohtu“ tekstiosaga „, Kohtuhaldusteenistuse“;

3) paragrahvi 35 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

4) paragrahvi 37 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks.

§ 7. Riigi Teataja seaduse muutmine

Riigi Teataja seaduse § 2 lõiget 4 täiendatakse punktiga 16 järgmises sõnastuses:

„16) kohtute haldus- ja arendusnõukogu kehtestatud maa-, haldus- ja ringkonnakohtu kantselei kodukord, maakohtute ja halduskohtute tööpiirkonnad, kohtunike arvu kohtutes, maakohtute ja halduskohtute kohtumajade täpsed asukohad ning ringkonnakohtute täpsed asukohad.“.

§ 8. Riigivaraseaduse muutmine

Riigivara seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 3 lõike 1 punktis 10 asendatakse tekstiosa „ja Riigikohus“ tekstiosaga „, Riigikohus ning esimese ja teise astme kohtud“;

2) paragrahvi 4 lõiget 2 täiendatakse punktiga 8 järgmises sõnastuses:

„3) Kohtuhaldusteenistus.“

§ 9. Riigivastutuse seaduse muutmine

Riigivastutuse seaduse § 17 lõike 1 teises lauses asendatakse tekstiosa „Justiitsministeeriumile“ tekstiosaga „kohtute haldus- ja arendusnõukogule“.

§ 10. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmine

Tsiviilkohtumenetluse seadustikus tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 311¹ lõiget 8 täiendatakse pärast tekstiosa „võib määrusega“ tekstiosaga „või kohtute haldus- ja arendusnõukogu maa-, haldus- ja ringkonnakohtu kantselei kodukorraga“;

2) paragrahvi 313 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Kohtute haldus- ja arendusnõukogu võib maa-, haldus- ja ringkonnakohtu kantselei kodukorraga kehtestada väljastusteate vormi.“;

3) paragrahvi 315 lõike 5 kolmas lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kohtute haldus- ja arendusnõukogu võib maa-, haldus- ja ringkonnakohtu kantselei kodukorraga kehtestada kättetoimetamisteatise vormi.“;

4) paragrahvi 344 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Kohtukutse ühtse vormi kehtestab kohtute haldus- ja arendusnõukogu maa-, haldus- ja ringkonnakohtu kantselei kodukorraga.“;

5) paragrahvi 458 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Kohtute haldus- ja arendusnõukogu võib elektroonilise jõustumismärke vormi, selle väljastamise ja jõustumismärgete arvestuse kohta kehtestada maa-, haldus- ja ringkonnakohtu kantselei kodukorraga täpsemaid nõudeid.“.

§ 11. Vabariigi Valitsuse seaduse muutmine

Vabariigi Valitsuse seaduse § 59 lõiget 1 täiendatakse pärast tekstiosa „kohtute“ tekstiosaga „info- ja kommunikatsioonitehnoloogia teenuste“.

§ 12. Väärteomenetluse seadustiku muutmine

Väärteomenetluse seadustiku § 41 lõiget 10 ja § 47¹ lõiget 2 täiendatakse pärast tekstiosa „võib määrusega“ tekstiosaga „või kohtute haldus- ja arendusnõukogu maa-, haldus- ja ringkonnakohtu kantselei kodukorraga“.

§ 13. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2026. aasta 1. jaanuaril.

(2) Käesoleva seaduse § 1 punktid 27, 32, 33, 35, 58–60 jõustuvad 2025. aasta 1. mail.

(3) Käesoleva seaduse § 1 punktid 5, 9, 18, 20, 28–31, punktis 34 esitatud kohtute seaduse § 41¹ lõike 1 punktid 1–5 ja 9–14 ning lõige 3, punktid 38, 39, punktis 40 esitatud kohtute seaduse § 45 lõige 2, punktid 45, 46 ning §-d 4 ja 6 jõustuvad 2025. aasta 1. juulil.

(4) Käesoleva seaduse § 1 punktid 2, 6–8, 11, 13, 16, punktis 40 esitatud kohtute seaduse § 45 lõige 3, punktid 54–56 ning §-d 2 ja 8 jõustuvad 2025. aasta 1. septembril.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn, 2025. a

Algatab Vabariigi Valitsus 2025. a

(allkirjastatud digitaalselt)